

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія освіти і науки України у ХІХ – першій половині ХХ ст.

Освітня програма 032 Історія та археологія

Спеціальність 032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і
методики викладання історії
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія освіти і науки України у XIX – першій половині XX ст.
Освітньо-професійна програма	032 Історія та археологія
Спеціалізація	–
Спеціальність	032 Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	3/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php

2. Опис дисципліни
<p><i>Мета викладання дисципліни:</i> оволодіння студентами поглиблених знань з історії вітчизняної освіти, науки, педагогіки; формування всесторонньо розвинутої особистості із глибокими національно-патріотичними орієнтирами, усвідомлення приналежності до соціально-професійної групи вітчизняної освітньої і наукової інтелігенції.</p> <p><i>Завдання:</i> засвоїти основний масив знань; вміти застосовувати критичний підхід для аналізу освітніх і суспільних процесів; опанувати навички наукового пізнання сучасної української дійсності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен <i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – основні історичні етапи й процеси розвитку і становлення освітньої системи в Україні у визначений період; – базові факти і хронологію, причинно-наслідкові зв'язки важливих історичних подій; – наукові підходи оцінок розвитку української освіти, науки, педагогіки; – провідних українських освітян, педагогів, науковців, наукові школи, внесок українців у освітню і наукову сфери. <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – пояснити специфіку умов функціонування освітніх і наукових закладів і конкретно-історичних умовах; – аналізувати тенденції розвитку і проблеми національної освіти в минулому; – володіти знаннями і методикою складання біографічних портретів представників освіти і науки; – застосовувати набуті знання при підготовці наукових повідомлень і праць з актуальних питань. <p>Компетентності: Складові професійної компетентності, якими має оволодіти студент в результаті вивчення курсу: Практична (С1) – Здатність і готовність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Дослідницька (С2) – здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток історичних процесів. Викладацька (С3) – Готовність до викладацької діяльності в межах освітніх програм, використання сучасних педагогічних методів та засобів активізації педагогічної діяльності</p>

Організаційна (С4) – Здатність і готовність вести самостійний пошук, добір та опрацювання інформації джерел і літератури.

Контрольна (С5) – здатність і готовність здійснювати перевірку достовірності фактів, інформаційних повідомлень, інноваційних підходів щодо історичного розвитку.

Суспільно-політична(С6) – здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі історії;

адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі історичного розвитку

Діагностична(С7) – володіння історичними знаннями, теорією та методологією (підходами, принципами і методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз соціальних об'єктів, процесів, ситуацій, проблем, випадків, що розпізнають деформації та встановлюють їх причини. Діагностика поширюється на ситуації, що відображають предмет професійної діяльності, міжнародні проекти, програми.

Інформаційно-аналітична (С8) - здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері міжнародних економічних відносин; здатність визначати певний інформаційний ресурс у межах оперативного та стратегічного управління групою; формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті дослідницького завдання або проблеми, що вирішується.

Комунікативна (С9) – здатність використовувати в професійній діяльності усне та писемне мовлення державною та іноземними мовами

В результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів формуються:

Здатність аналізувати історичні чинники виникнення конкретних ситуацій в історичних подіях (С2, С8)

Уміння виявляти спільні й відмінні риси в теоретико-методичних підходах українських і зарубіжних істориків, етнологів та археологів (С7)

Цілеспрямовано вивчати та відстоювати загальнолюдські, національні демократичні і духовно-культурні цінності, вироблені світовою цивілізацією в процесі історичного розвитку (С6)

Здатність розрізняти історичну своєрідність, культурне та етнонаціональне розмаїття України (С8)

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (С1, С4)

Уміння обирати та використовувати сучасні теорії, методологічні засади і досягнення вітчизняної та зарубіжної історичної науки та освіти (С2, С3)

Уміння сприймати сутність і особливості історичного розвитку світової цивілізації та місця в ньому вітчизняного минулого (С2)

Здатність займати активну життєву позицію у відстоюванні своєї точки зору та історичної об'єктивності з проблем минулого та сьогодення (С3)

Уміння використовувати на практиці теоретичні положення для здійснення організаційних та контрольних заходів у сфері історичної науки (С5, С8)

Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах (С4, С10)

Уміння використовувати на практиці програмно-технічні засоби інформатики та сучасні інформаційні системи і технології (С8)

Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики (С2, С3)

Здатність використовувати в своїй діяльності історичні методи дослідження (С7)

Уміння виявляти та розв'язувати дослідницькі проблеми, здійснювати дослідження

проектів на належному рівні (C1, C2, C3)
 Здатність використовувати іноземну мову в практичній діяльності за спеціальністю (C3)
 Уміння працювати з джерелами та фаховою літературою (C3)
 Уміння використовувати нормативно-правову базу з питань охорони праці, організувати дотримання вимог безпеки праці учасникам трудового процесу (C1)
 Здатність організувати дотримання дисципліни та санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу (C1, C4)
 Здатність ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації (C7, C10)

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Розвиток освіти на українських землях у XIX ст.	Знати основні умови розвитку систем освіти в Російській та Австро-Угорській імперіях; історію становлення на українських землях вищих освітніх закладів, діяльність визначних педагогів та освітніх діячів. В.Каразін. М.Остроградський. М.Максимович. М.Маркевич. І.Срезневський. В.Антонович. П.Чубинський.	Питання, тести, самостійна практична робота
2.	Тема 2. Модернізація системи освіти на початку XX ст.	Знати розвиток українських освітніх закладів у Російській та Австро-Угорській імперіях; діяльність студентських організацій і студентських рухів (персоналії, ідеї, форми діяльності); процес боротьби за відкриття українського університету у Львові; роль і значення Українського педагогічного товариства у розвитку національної освіти в Галичині. М.Грушевський. Д.Яворницький. І.Франко. В.Барвінський. Ю.Романчук. С.Русова. Н.Кобринська.	Питання, тести, самостійна практична робота
3.	Тема 3. Розвиток науки на українських землях у XIX ст. – початку XX ст.	Розуміти роль та значення наукових та науково-технічних відкриттів XIX – початку XX ст., вивчити (напрями та персоналії) становлення українського наукового середовища Галичини; знати відомих українських науковців у Російській імперії, результати їх наукової діяльності. І.Мечніков. Д.Багалій. І.Пулюй. М.Пирогов. М.Гамалія. М.Заболотний. В.Вернадський. М.Кашенко. В.Філатов.	Питання, тести, самостійна практична робота
4.	Тема 4. Освіта та наука в умовах національно-визвольних змагань 1914-1921 рр.	Знати: тенденції розвитку вітчизняної освіти й наука в умовах Першої світової війни та української революції; участь та роль освітян у державотворчих процесах; організацію системи національної освіти в українських державах у 1917-1920 рр.; створення Української Академії наук та та наукових установ у Наддніпрянщині. К.Левицький. Ю.Романчук. І.Липа. М.Василенко. А.Шептицький. І.Огієнко	Питання, тести, самостійна практична робота
5.	Тема 5. Тенденції розвитку освіти й науки в УРСР у 1920-х -1930-х рр.	Знати: досягнення і втрати вітчизняної освіти в умовах комуністичного режиму; роботу провідних освітян, педагогів, освітніх закладів; діяльність Всеукраїнської академії наук, досягнення і винаходи українських науковців;	Питання, тести, самостійна практична робота

		репресії проти українських науковців, розгром національної гуманітарної науки. О.Богомолець. А.Кримський. М.Тихомиров. М.Заболотний. С.Сфремов.	
6.	Тема 6. Українські освітні та наукові заклади Галичини у 1920-х -1930-х рр.	Знати: боротьбу українців за Український таємний університет у Львові; діяльність українських навчальних закладів в умовах Польської держави, освітніх і педагогічних товариств, їх роль у національному вихованні молоді; функціонування НТШ ім. Т.Шевченка: структура, напрями дослідження, персоналії; історична школа М.Грушевського: персоналії, напрями, дослідження. В.Старосольський. С.Дністрянський. І.Крипякевич. С.Томашівський.	Питання, тести, самостійна практична робота
7.	Тема 7. Українські освітні і наукові установи діаспори.	Знати: український навчальні заклади у Європі, наукові установи у європейських країнах, закордонні відділення НТШ ім. Т.Шевченка, відомих освітніх і наукових діячів за кордоном.	Питання, тести, самостійна практична робота

4. Система оцінювання курсу

Лекції	10
Семінарські заняття	30
Самостійна робота студентів	20
Проміжний тестовий контроль	20
Залік	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи														Підсумковий тестовий контроль (залік)	Сума
Поточний контроль										СРС		Тестовий контроль			
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Лекції			СРС 1	СРС 2	ТК-1	ТК-2		
5	5	5	5	5	5	5	10			10	10	10	10		
Max=40										Max= 20		Max=20		20	100

6. Ресурсне забезпечення

Білавич Г., Б.Савчук. Товариство «Рідна школа» (1881–1939 рр.). Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1999.

Вища педагогічна освіта і наука в Україні: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Івано-Франківська область. К.: Знання, 2010.

Дециньський Л.Є., Терський С.В., Зінкевич Р.Д., Денісов Я.Я. Історія української та зарубіжної культури. Підручник. Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2008.

Довжук І.В. Історія культури України: Підручник. Луганськ, 2009.

Завгородня Т. Теорія і практика навчання в Галичині (1919–1939 роки): моногр. – Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2007.

Івано-Франківська (Станіславівська) українська державна гімназія. Історико-педагогічний нарис / За ред. Б.Ступарика. Івано-Франківськ, 2000.

Історія української культури: Курс лекцій. К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010.
 Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / упор. О.О.Любар. К.: Знання, 2003.
 Кононенко П.П. Українознавство. – К., 1996.
 Культура українського народу. В.М.Русанівський та ін. К., 1994.
 Кривда Н.Ю. Українська діаспора: досвід культуротворення: монографія. К.: Академія, 2008.
 Касьянов Г. Українська інтелігенція 1920-х – 30-х років: соціальний портрет та історична доля. К., 1992
 Касьянов Г.В. Українська інтелігенція на рубежі XIX-XX ст.: соціально-політичний портрет. К., 1993.
 Качкан В.А. Постаті. Студії. Есеї. Сильветки. Рефлексії: у 2 томах. Т.1 Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012., Т.2. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013.
 Курс лекції з історії науки і техніки України / Дещинський Л.С. Денісов Я.Я., Замлинський Т.І., Дещинський Ю.Л. Львів, 1999.
 Любар О.О, Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки. К.: Знання, 2003.
 Нариси з історії української інтелігенції (перша половина XX ст.). В 3 кн. / Білоконь С.І., Бойко О.Д., Брега Г.С. та ін. К., 1994.
 Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917-1985). К.: Либідь, 1992.
 Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тевікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. Полтава: ПолтНТУ, 2015.
 Полек В, Дзвінчук Д., Угорчак Ю. Відомі педагоги Прикарпаття. Біографічний довідник (до 1939 р.). Івано-Франківськ: Лілея-НВ, Т.1. 1997. 202 с., Т.2 1999. 283 с.
 Сірополко С. Історія освіти в Україні. К.: Наукова думка, 2001.
 Станіславів-Станіслав-Івано-Франківськ (до 350-річчя Івано-Франківськ): монографія. Івано-Франківськ-Львів-Київ : Манускрипт-Львів, 2012. 583 с.
 Станіславівська українська гімназія: документи, розвідки, спогади. Ч.1 Івано-Франківськ, 2005.
 Ступарик Б.М., Моцак В. Д. Ідея національної школи та національного виховання в педагогічній думці Галичини (1772-1939 рр.). за ред. Ступарика Б. М.; Коломия: Вік, 1995.
 Ступарик Б.М. Шкільництво Галичини (1772–1939). Івано-Франківськ:, 1994.
 Сухомлинська О.В. Українська педагогіка в персоналіях: XX століття. К.: Либідь, 2005.
 Шейко В. М., Білоцерківський В. Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К., 2011.
 Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури : Навч. посіб. К., 2006.

7. Контактна інформація

Кафедра	Історії України і методики викладання історії, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка 57, Кабінет 601. https://kiu@pnu.edu.ua
Викладач	доц. Кобута Степан Йосипович
Контактна інформація викладача	stepan.kobuta@pnu.edu.ua

8. Політика курсу

Академічна доброчесність	Політика ректорату ПНУ спрямована на академічну доброчесність, прозорість та
---------------------------------	--

	законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри». Діяльність кафедри, ректорату з питань запобігання та виявлення корупції здійснюється на основі чинного законодавства України.
Пропуски занять	Відпрацювання пропущених занять відбувається за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Всі завдання здаються у встановлений термін, за винятком поважної причини у студента
Невідповідна поведінка під час заняття	Вирішується згідно чинного законодавства України, Статуту університету
Додаткові бали	Виставляються під час семінарських занять за оригінальні відповіді студентів з заявленої теми
Неформальна освіта	Зараховуються, як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, які відповідають програмі навчальної дисципліни

Викладач

доц. Кобута С.Й.